

Тема 10. РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТ У СФЕРІ ФІНАНСІВ

1. Фінанси, фінансові ринки, фінансовий менеджмент: їх роль і структура

У сфері бізнесу розрізняють такі основні сфери прийняття фінансових рішень: управління активами, управління зобов'язаннями, управління капіталом, управління грошовими потоками та управління ризиками.

Фінансова система надає можливості для управління ризиком. Подібно до переміщення грошових ресурсів за допомогою фінансової системи переміщуються і ризики. Наприклад, акціонерне товариство, яке бере банківський кредит. У цьому випадку ризики несуть акціонери і банк, який надав кредит.

Багато фінансових контрактів у світі фінансів передбачають перенесення ризику без переміщення грошових ресурсів. Це, наприклад, стосується переважної більшості страхових контрактів і гарантій, а також похідних інструментів, таких, як ф'ючерси.

Фінансовий менеджмент, чи управління фінансами, полягає в діях щодо придбання, фінансування й управління активами, спрямованих на зростання багатства власників компанії, тобто акціонерів. Управлінські рішення у сфері фінансового менеджменту можна віднести до таких трьох основних операцій з активами: інвестиції в активи, фінансування активів і управління активами.

Серед фінансових ризиків слід розрізняти ризик, властивий бізнесу фінансових посередників, і ризик, пов'язаний з фінансовими операціями звичайних компаній. У фінансових інститутів усі їх ризики вже з самого початку є фінансовими, з подальшим розподілом за місцем свого виникнення.

Для звичайних (нефінансових) компаній їх бізнес не пов'язаний з фінансовими операціями – це виробництво, торгівля, будівництво та інша діяльність у сфері виробництва будь-якої продукції чи надання послуг.

Але в них є і фінансові операції, їх три великі групи – фінансування бізнесу за рахунок залучення коштів акціонерів або кредиторів; операції довгострокового інвестування та управління оборотними активами. Відповідно і ризики в межах цієї діяльності виступають фінансовими ризиками

2. Фінансовий ризик: його суть і класифікація. Принципи управління фінансовими ризиками

Види фінансових ризиків. Фінансові ризики підприємства надзвичайно різноманітні і щоб ефективно управляти ними, їх класифікують за основними ознаками

За місцем виникнення	Ризик зниження фінансової стійкості. Ризик неплатоспроможності. Інвестиційний ризик. Інфляційний ризик. Процентний ризик. Кредитний ризик. ~~Депозитний ризик~~
За видами фінансових операцій	Ризики фінансування бізнесу. Ризики довгострокового інвестування. Ризики управління оборотним капіталом.
За об'єктом	Ризик окремої фінансової операції. Ризик різних видів фінансової діяльності. Ризик фінансової діяльності всього
За сукупністю інструментів	Індивідуальний фінансовий ризик. Портфельний фінансовий ризик.
За комплексністю дослідження	Простий фінансовий ризик. Складний фінансовий ризик.
За джерелами виникнення	Зовнішній (систематичний) ризик. Внутрішній (несистематичний) ризик.
За фінансовими наслідками	Ризик, що призводить до збитків. Ризик, що призводить до втраченої вигоди. Ризик, що призводить як до збитків, так і
За рівнем фінансових втрат	Припустимий ризик. Критичний ризик.
За можливістю передбачення	Прогнозований ризик. Непрогнозований ризик.

3. Схеми управління фінансовими ризиками та методи впливу на фінансові ризики

Управління фінансовими ризиками підприємства (ризик-менеджмент у фінансовій сфері) – це окрема функція фінансового менеджменту, зумовлену невизначеністю факторів внутрішнього і зовнішнього середовища компанії у прийнятті рішень у сфері інвестування, фінансування й управління активами, яка передбачає застосування особливої процедури виявлення, оцінки, вибору і використання методів нейтралізації ризиків, прийняття ризиків, обміну інформацією про ризики і контролю результатів.

Управління фінансовими ризиками підприємства ґрунтується на певних принципах, основними з яких є:

усвідомлення прийняття ризику;

керівність прийнятим ризиком;

економічність керування;

порівнянність рівня прийнятих ризиків з рівнем прибутковості і можливостями підприємства.

З урахуванням розглянутих принципів на підприємстві формують спеціальну політику управління фінансовими ризиками

Схеми управління фінансовими ризиками являє собою частину загальної фінансової стратегії підприємства і полягає в розробці системи заходів щодо нейтралізації можливих негативних фінансових наслідків ризиків, пов'язаних з різними аспектами фінансової діяльності.

Логіка формування і реалізації схеми управління фінансовими ризиками така сама, як і під час управління іншими видами ризиків. Процес управління ризиком – це систематичний аналіз ризику, вироблення і застосування відповідних заходів для його мінімізації.